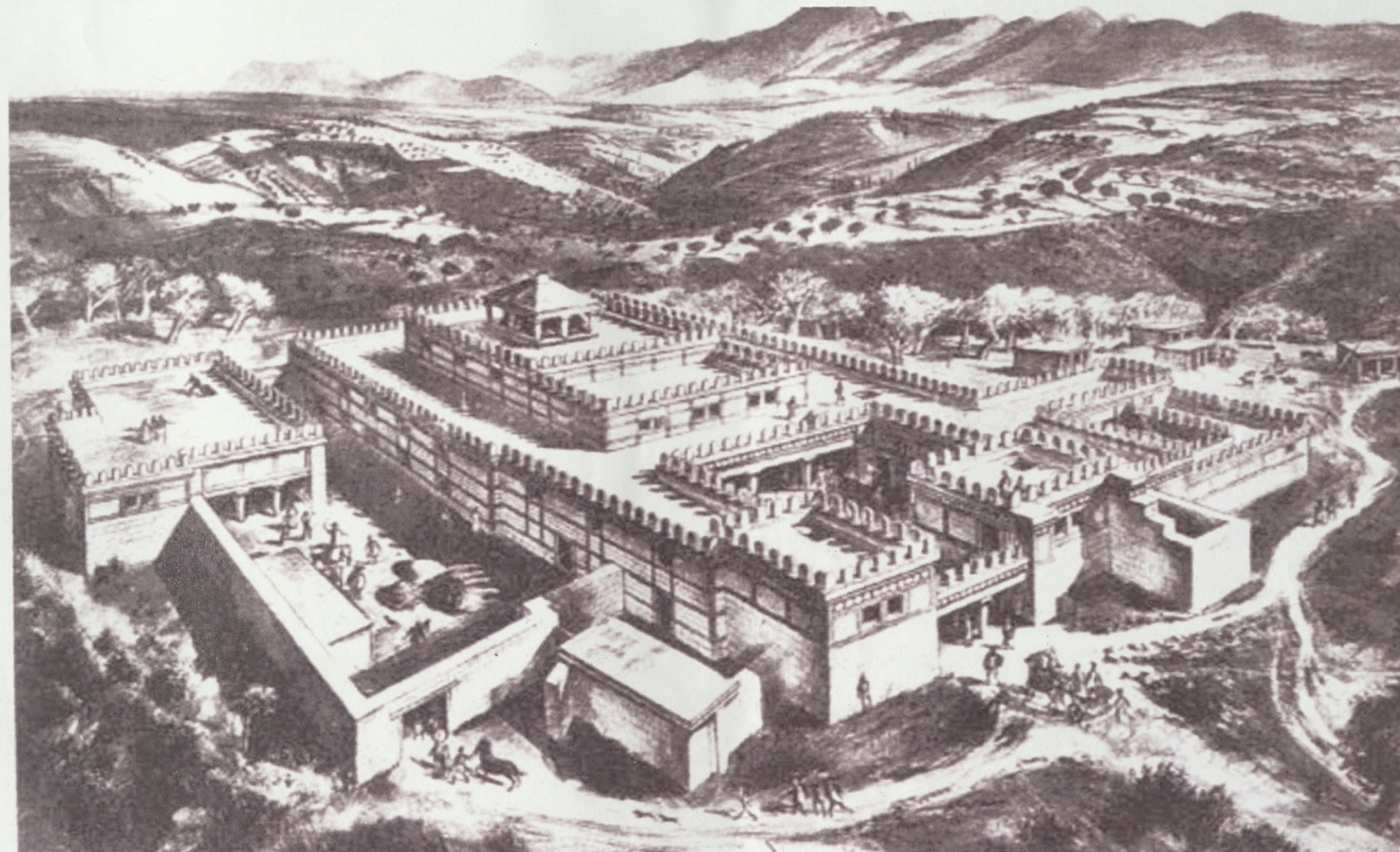

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΑΣΤΗΛΩΣΗΣ ΑΡΧΑΙΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΜΥΚΗΝΑΪΚΗ ΠΥΛΟΣ

ΑΝΑΚΤΟΡΟ ΤΟΥ ΝΕΣΤΟΡΟΣ

ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΔΕΙΞΗ - ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΝΕΟΥ
ΣΤΕΓΑΣΤΡΟΥ

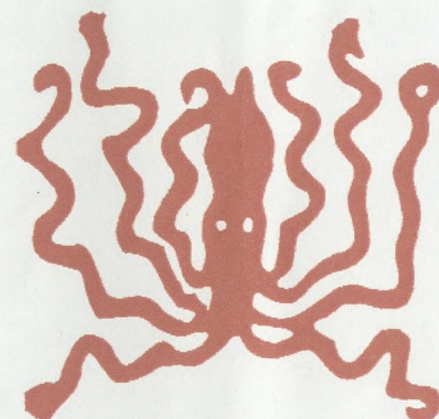

ΑΘΗΝΑ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2006

ΑΝΑΚΤΟΡΟ ΤΟΥ ΝΕΣΤΟΡΟΣ

ΜΕΛΕΤΗ ΝΕΟΥ ΣΤΕΓΑΣΤΡΟΥ ΜΕ ΥΠΕΡΥΨΩΜΕΝΟ ΔΙΑΔΡΟΜΟ ΕΠΙΣΚΕΨΗΣ

ΠΡΟΤΑΣΗ-ΜΕΛΕΤΗ: Δρ. ΘΑΝΟΣ ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ
Αρχιτέκτων - Μηχανικός

<u>Εξώφυλλο</u>	Παναγιώτης Θεοδωρόπουλος
<u>Γραφιστική Επιμέλεια</u>	Γεωργία Ασωνίτη
<u>Φωτογράφιση</u>	Κατερίνα Παπαδάκη-Θάνος Παπαθανασόπουλος
<u>Σχεδίαση Auto CAD</u>	Μαρία Ραβανοπούλου

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ..... 1

A. ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΑΝΑΣΚΑΦΩΝ..... 2

B. ΤΑ ΑΝΑΚΤΟΡΙΚΑ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΕΓΚΛΙΑΝΟΥ..... 3

Γ. ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ Β.Α. ΤΟΙΧΟΥ ΤΟΥ ΑΝΑΚΤΟΡΟΥ ΤΟΥ ΝΕΣΤΟΡΟΣ..... 4

Δ. Η ΜΕΓΑΛΗ ΑΠΟΘΗΚΗ ΚΡΑΣΙΟΥ..... 8

Ε. ΤΟ ΒΟΡΕΙΟΑΝΑΤΟΛΙΚΟ ΚΤΗΡΙΟ..... 9

ΣΤ. Η Ν.Δ. ΠΤΕΡΥΓΑ ΤΟΥ ΚΤΗΡΙΑΚΟΥ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΕΓΚΛΙΑΝΟΥ - ΑΝΑΚΤΟΡΟ ΤΟΥ ΝΗΛΕΩΣ..... 10

Ζ. ΤΟ ΥΠΑΡΧΟΝ ΣΤΕΓΑΣΤΡΟ ΤΟΥ ΑΝΑΚΤΟΡΟΥ..... 12

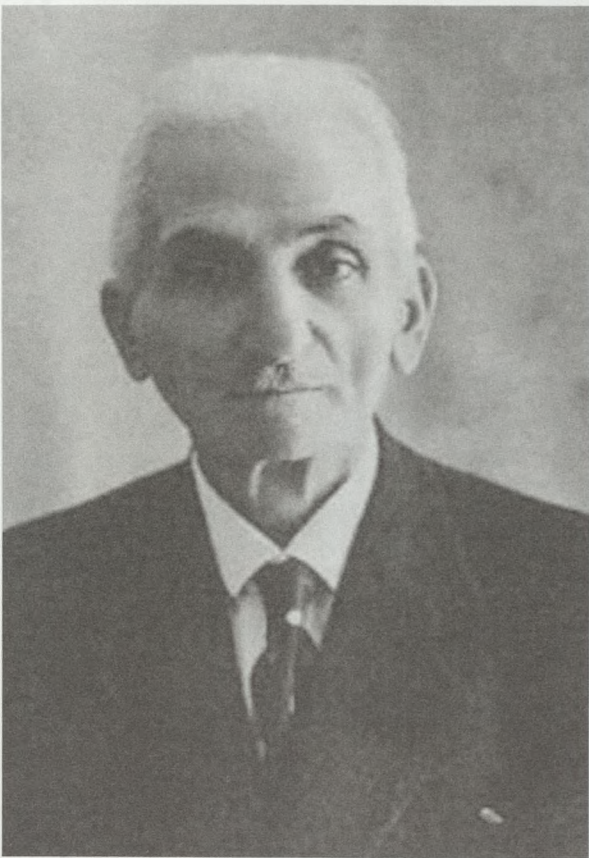
Η. ΠΡΟΤΑΣΗ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΝΕΟΥ ΣΤΕΓΑΣΤΡΟΥ..... 16

A. ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΑΝΑΣΚΑΦΩΝ

Οι Άλληνες αρχαιολόγοι, ο καθηγητής Ανδρέας Ν.Σκιάς, από το 1909 και ο Διευθυντής της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας Κωνσταντίνος Κουρουνιώτης, από το 1912, για πολλά χρόνια εντόπιζαν και ερευνούσαν κατάλοιπα των μυκηναϊκών χρόνων στη μεσσηνιακή γη, αναζητώντας το μυκηναϊκό - ομηρικό - ανάκτορο της Πύλου.

Αργότερα το 1938, ο Κουρουνιώτης και ο Αμερικανός συνάδελφός του, καθηγητής Carl William Blegen οδηγήθηκαν στον Επάνω Εγκλιανό, από τα ευρήματα επιφανείας του οποίου και οι δύο αρχαιολόγοι αναγνώρισαν ως τον "πιο πολλά υποσχόμενο τόπο" για τις αναζητήσεις τους και αποφάσισαν να τον εξερευνήσουν ανασκαφικά. Τον επόμενο χρόνο έκαναν δοκιμαστικές ανασκαφικές έρευνες αποκαλύπτοντας σημαντικά οικοδομικά μυκηναϊκά κατάλοιπα , τα οποία ταύτισαν με το αναζητούμενο ανάκτορο του Νέστορος.

Η ανασκαφική έρευνα σταμάτησε με την έναρξη του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου και ξανάρχισε το 1952 υπό τη διεύθυνση του Blegen μόνο, λόγω του θανάτου του συνεργάτη του, Κουρουνιώτη. Ότι από το 1952 μέχρι και το 1966 αποκαλύφθηκε το Ανάκτορο του Νέστορος στο σύνολό του. Παράλληλα ο καθηγητής Σπυρίδων Μαρινάτος πραγματοποίησε εκτεταμένες ανασκαφικές έρευνες στην Πυλία και στην Τριφυλία αποκαλύπτοντας πλήθος μυκηναϊκών θολωτών και λαξευτών τάφων.

Εικ.2: Κωνσταντίνος Κουρουνιώτης

Εικ.3: Carl W. Blegen

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Blegen, C.W.-Κουρουνιώτης, "Ανασκαφαί Πύλου" (Εγκλιανός) ΑΕ 1939 Χρον. 1-16 και ΑΙΑ 43 (1939) 557-576.

Blegen, C.W. & Marion Rawson, *The Palace of Nestor at Pylos in Western Messenia I: The Buildings and their Contents*, Princeton N.J. 1966.

Blegen C.W., Marion Rawson, W.Taylor, W.P. Donovan, *The Palace of Nestor in Western Messenia III: Acropolis, Lower Town, Tholoi and Grave Circle, Chamber Tombs and Discoveries outside the citadel*, Princeton N.J. 1973

Παπαθανασόπουλος Γ.& Θ., Πύλος - Πυλία, Οδοιπορικό στο χώρο και στον χρόνο. ΤΑΠΑ 2004

Β. ΤΑ ΑΝΑΚΤΟΡΙΚΑ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΕΓΚΛΙΑΝΟΥ

Το μυκηναϊκό ανάκτορο του Επάνω Εγκλιανού, "το Ανάκτορο του Νέστορος", βρίσκεται 17χλμ. βόρεια της Πύλου. Απαρτίζεται από δύο αυτοτελή κτηριακά συγκροτήματα, το Νοτιοδυτικό και το Κεντρικό Κτήριο. Το Νοτιοδυτικό κτήριο, συνολικού εμβαδού 1.400 τ.μ. είναι το παλαιότερο βασιλικό ενδιαίτημα και θεωρείται ως το ανάκτορο του Νηλέως, ενώ το Κεντρικό κτήριο, συνολικού εμβαδού 2000τμ. θεωρείται το ανάκτορο του Νέστορος.

Το Ανάκτορο του Νέστορος, διώροφο στο μεγαλύτερο μέρος του αποτελείται στον κεντρικό του άξονα από το Μέγαρο, δηλαδή το πρόπυλο (εικ. 1,1-2), το αίθριο - αυλή (εικ. 1, 3), το προστώ (εικ. 1, 4), τον πρόδομο (εικ. 1, 5) και την αίθουσα με την εστία (εικ. 1, 6), καθώς και, σε συμμετρική διάταξη, περιμετρικά, από χώρους χρηστικού προορισμού (εικ. 1, 7- 57). Εκατέρωθεν του μεγάρου υπάρχουν δύο στενοί διάδρομοι οι οποίοι οδηγούν σε βοηθητικούς και αποθηκευτικούς χώρους στο ισόγειο και δια μέσου κλιμακωστάσιων και στον όροφο, όπου προφανώς βρίσκονταν οι κοιτώνες της βασιλικής οικογένειας, καθώς και άλλες αποθήκες. Εκτός των ορίων των δύο ανακτορικών συγκροτημάτων υπάρχουν δυο αυτόνομες εγκαταστάσεις: η Μεγάλη αποθήκη κρασιού (εικ. 1,104-105) και το "Βορειοανατολικό κτήριο" (εικ. 1, 92-100).

Η πυρπόληση του μυκηναϊκού ανακτόρου της Πύλου στα τέλη του 13ου ή στις αρχές του 12ου αιώνα π.Χ., η οποία ευνοήθηκε από τις πυκνές ξυλοδεσιές των τοίχων των κτηρίων, ήταν καθολική και οδήγησε στην ολοκληρωτική καταστροφή και εγκατάλειψή του καθώς και στην ερήμωση του χώρου.

Εικ.1: Οριζοντιογραφία των ανακτορικών συγκροτημάτων του Επάνω Εγκλιανού με την αρίθμηση των χώρων κατά τον C.W. Blegen.

- ΕΝΔΙΑΙΤΗΜΑ ΑΝΑΚΤΟΣ - ΜΕΓΑΡΟ
- ΦΡΟΥΡΑΡΧΕΙΟ
- ΑΙΘΟΥΣΑ ΑΞΙΩΜΑΤΟΥΧΩΝ
- ΞΕΝΩΝ
- ΛΟΥΤΡΟ
- ΠΡΟΠΥΛΟ
- ΑΡΧΕΙΟ ΠΙΝΑΚΙΔΩΝ
- ΚΥΛΙΚΕΙΟ
- ΑΙΘΡΙΟ - ΑΥΛΗ
- ΑΠΟΘΗΚΗ ΕΛΑΙΟΥ
- ΑΠΟΘΗΚΗ ΟΙΝΟΥ
- ΑΠΟΘΗΚΗ ΟΙΝΟΥ Ή ΕΛΑΙΟΥ
- ΣΚΕΥΟΦΥΛΑΚΕΙΟ
- ΔΙΑΔΡΟΜΟΣ - ΑΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΟΣ ΧΩΡΟΣ
- ΚΛΙΜΑΚΟΣΤΑΣΙΟ
- ΑΠΟΧΩΡΗΤΗΡΙΟ
- ΦΩΤΑΓΩΓΟΣ
- ΠΥΡΓΟΣ ΚΑΤΟΙΚΤΕΥΣΗΣ
- ΔΕΞΑΜΕΝΗ
- ΥΔΡΑΓΩΓΕΙΟ
- ΙΕΡΟ
- ΑΝΑΚΤΟΡΙΚΟ ΟΠΛΟΣΤΑΣΙΟ - ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ
- ΠΡΩΙΜΗ ΜΥΚΗΝΑΪΚΗ - ΠΡΟ-ΑΝΑΚΤΟΡΙΚΗ - ΛΑΚΚΟΕΙΔΗΣ ΤΑΦΗ

Γ. ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ Β.Α. ΤΟΙΧΟΥ ΤΟΥ ΑΝΑΚΤΟΡΟΥ ΤΟΥ ΝΕΣΤΟΡΟΣ

Στο πλαίσιο των εργασιών στερέωσης συντήρησης προστασίας και ανάδειξης των οικοδομικών ανακτορικών καταλοίπων του Εγκλιανού που αναμφισβήτητα επιβάλλονται, ιδιαίτερης σημασίας θα είναι η επανατοποθέτηση στην αρχική τους θέση, των πεσμένων λιθοπλίνθων της βορειοανατολικής πλευράς του Κεντρικού συγκροτήματος του ανακτόρου του Νέστορος.

Συγκεκριμένα πρόκειται για τον τοίχο της εξωτερικής πλευράς των δωματίων 34, 33, 31, και 32 του οποίου διατηρούνται σε άριστη κατάσταση, *in situ* οι δύο πρώτοι δόμοι σε ικανό μήκος χτισμένοι κατά το χαρακτηριστικό μυκηναϊκό ισόδομο ορθογώνιο σύστημα, ενώ λιθόπλινθοι των ανώτερων δόμων κείνται παραπλεύρως ακριβώς όπως έπεσαν κατά την καταστροφή του ανακτόρου στην αρχαιότητα. Αυτές οι λιθόπλινθοι, που αφέθηκαν ακάλυπτοι εκτός προστασίας στεγάστρου και ως εκ τούτου υπέστησαν σημαντικές φθορές, είναι δυνατόν να αναταχτούν σε ύψος που θα προκύψει από την απαραίτητη ειδική μελέτη.

Η αποκατάσταση της τοιχοποιίας στο τμήμα αυτό της Β.Α. πλευράς του ανακτόρου επιβάλλεται για τους εξής κύριους λόγους:

- α) υπάρχει και είναι ταυτισμένο το αρχαίο οικοδομικό υλικό.
- β) η ανάταξη των πεσμένων δόμων (αυτο)προστατεύει καλύτερα τις λιθοπλίνθους.
- γ) με την αποκατάσταση της τοιχοποιίας αυτής θα προκύψει πληρέστερη εικόνα της ανακτορικής μυκηναϊκής οικοδομικής τεχνικής, αφού μάλιστα είναι δυνατόν να συνοδευτεί με αναπαράσταση ενός τμήματος της μορφής της εσωτερικής τοιχοποιίας που είναι συνδυασμός ξυλοδεσιάς με αργολιθοδομή.

Εικ.8: Ψη των πεσμένων λιθοπλίνθων της βορειοανατολικής πλευράς του Ανακτόρου του Νέστορος μετά το πέρας της ανασκαφής. Λήψη από τον προθάλαμο της Μεγάλης Αποθήκης κρασιού.

Εικ.9: Πληθώρα των πεσμένων λιθοπλίνθων της βορειοανατολικής πλευράς, αμέσως μετά το πέρας της ανασκαφής.

Εικ.10: Οι πεσμένες λιθοπλίνθοι από Ανατολικά, όπως έχουν σήμερα.

Εικ.11-12: Οι πεσμένες λιθόπλινθοι όπως σώζεται σήμερα από ΒΑ.

Εικ. 13: Δωμάτια 31-33. Διακρίνεται δεξιά ο εξωτερικός τοίχος των δωματίων και οι πεσμένες λιθόπλινθοι.

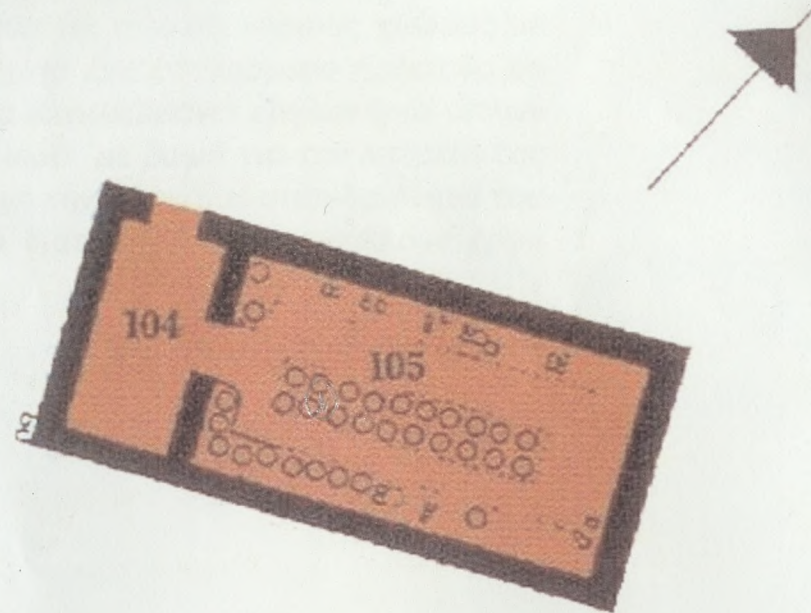
Εικ. 14: Η εξωτερική πλευρά (αριστερά) των δωματίων 31 και 32. Διακρίνεται η χαρακτηριστική μυκηναϊκή μέθοδος κατασκευής τοίχου με λίθινη επένδυση εξωτερικά (αριστερά) και αργολιθοδομή εσωτερικά. Στο βάθος διακρίνονται στον τοίχο τα αποτυπώματα των κατακόρυφων δοκαριών της ξυλοδεσιάς.

Εικ. 15: Είσοδοι στα δωμάτια 30 (αριστερά), 31 (κέντρο) και 33 (δεξιά) από τα νοτιοδυτικά. Φωτ. 1956.

Δ. Η ΜΕΓΑΛΗ ΑΠΟΘΗΚΗ ΚΡΑΣΙΟΥ

Το ανεξάρτητο μεγάλων διαστάσεων κτήριο, 250τ.μ., που με 60 μεγάλους πίθους κρασιού, η βασιλική κάβα κατά τον ανασκαφέα, βρίσκεται εκτός των ορίων του στεγάστρου και είναι καταχωμένη. Επιβάλλεται η πλήρης, εκ νέου αποκάλυψή του κτηρίου και η λήψη μέτρων συντήρησης, προστασίας καθώς και ανάδειξής του, δεδομένου ότι πρόκειται για μοναδικό εύρημα της μυκηναϊκής ανακτορικής χωροοργάνωσης, διατηρούμενο σε πολύ καλή κατάσταση.

Εικ.16: Κάτοψη της Μεγάλης αποθήκης κρασιού.

Εικ.17: Η Μεγάλη αποθήκη κρασιού από τα νοτιοδυτικά (1958).

Εικ.18: Οι πίθοι της Μεγάλης αποθήκης κρασιού. Πψη από το εσωτερικό.

Εικ.19: Ο χώρος της καταχωμένης σήμερα Μεγάλης αποθήκης κρασιού.

ΕΙ. ΤΟ ΒΟΡΕΙΟΑΝΑΤΟΛΙΚΟ ΚΤΗΡΙΟ

Το Βορειοανατολικό κτήριο, είναι ένα ανεξάρτητο συγκρότημα επίσης εκτός των ορίων του Ανακτόρου και αποτελείται από έξι κύριους χώρους με διάδρομο αναμεσά τους και πιθανώς και απο ένα στεγασμένο προστώο με κιονοστοιχία (εικ. 1 92-99). Το συγκρότημα περιλαμβάνει εργαστήριο όπλων και αποθήκη πολεμικών ειδών, καθώς και ιερό με βωμό για την λατρεία της Ποτνίας Πηπιας, θεότητας που ταυτίζεται με την Αθηνά. Η σπουδαιότητα του συγκροτήματος όπως επίσης και η κακή διατήρησή του επιβάλλουν έργα συντήρησης προστασίας και ανάδειξης.

Εικ.21: Η αναβάθρα (εικ.1, 91) και το Βορειοανατολικό κτήριο (1960).

Εικ.20.: Το Βορειοανατολικό κτήριο από τα ανατολικά.

Εικ.22: Ο βωμός του ιερού με γραπτή διακόσμηση.

ΣΤ. Η Ν.Δ. ΠΤΕΡΥΓΑ ΤΟΥ ΚΤΗΡΙΑΚΟΥ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΕΓΚΛΙΑΝΟΥ - ΑΝΑΚΤΟΡΟ ΤΟΥ ΝΗΛΕΩΣ.

Η πτέρυγα αυτή χρονολογούμενη στον 13^ο αι. π.Χ. και, συνυπάρχουσα με το διπλανό της κεντρικό Ανάκτορο του Νέστορος, που άκμασε τον 12ο αι. π.Χ., αποδίδεται από τον ανασκαφέα C.W. Blegen στον πατέρα του Νέστορος, Νηλέα.

Εικ.23: Σκηνή μάχης (απόσπασμα) από την Αίθουσα του Θρόνου του ανακτόρου του Νηλέως.

αποκαλύφθηκαν 300 περίπου αγγεία, λουτρό (εικ. 1, 78), διαδρόμους (εικ. 1, 61,70), κλιμακοστάσιο (εικ. 1, 69), που οδηγούσε στον όροφο, φωταγωγό (εικ. 1, 76) και μια ισχυρή διώροφη πυργοειδή εντυπωσιακή κατασκευή με παχείς τοίχους όπως προκύπτει από τα ογκώδη θεμέλεια (εικ. 1, 81 και εικ. 24). Η διάταξη των χώρων του συγκροτήματος αυτού δεν έχει αξονική συμμετρία και παρουσιάζει εικόνα κατά κάποιο τρόπο δαιδαλώδη. Η Ν.Δ. εξωτερική πλευρά του ανακτόρου μήκους 40μ. είναι ένας παχύς συνεχής σχεδόν ευθύγραμμος τοίχος που λειτουργεί και ως αναλημματικός και διαχωρίζει την ακρόπολη του Επάνω Εγκλιανού από την Κάτω πόλη χωρίς καμιά είσοδο στην διαδρομή του.

Η σπουδαιότητα του κτηριακού αυτού συγκροτήματος επιβάλλει άμεσα μέτρα στερέωσης, συντήρησης, προστασίας και ανάδειξης των πλούσιων κτηριακών καταλοίπων του.

Το Ανάκτορο του Νηλέως περιλαμβάνει μια μεγάλη υπόστυλη αίθουσα που αποτελούσε και την παλαιότερη Αίθουσα του θρόνου (εικ. 1, 65) με είσοδο από μεγάλο προθάλαμο (εικ. 1, 64). Την επισημότητα της Αίθουσας του θρόνου επιβεβαιώνουν τα ίχνη εστίας που επισημάνθηκαν και η χαμηλή κατασκευή για την θέση του φρουρού στα δεξιά της εισόδου. Την λαμπρότητα εξάλλου των δύο χώρων μαρτυρούν οι πλούσιες νωπογραφίες που στόλιζαν τους τοίχους τους. Το ανάκτορο του Νηλέως περιλάμβανε επίσης υπαίθριες, ελεύθερες και περικλειστές αυλές (εικ. 1, 63, 88), μεγάλη μεμονωμένη αποθήκη κρασιού (εικ. 1, 82), αποθήκες τροφίμων (60,67), σκευοφυλάκιο (εικ. 1, 68), όπου

Εικ.24: Ανάκτορο του Νηλέως. Δυτικός πύργος από τα βόρεια (1960).

Εικ.25: Ανάκτορο του Νηλέως από τα βόρεια (1960).

Εικ.26: Ανάκτορο του Νηλέως, από τα νοτιοδυτικά (1956).

Εικ.27: Ανάκτορο του Νηλέως, από τα βόρειοδυτικά (1960).

Εικ.28: Ανάκτορο του Νηλέως, από τα δυτικά (1960).

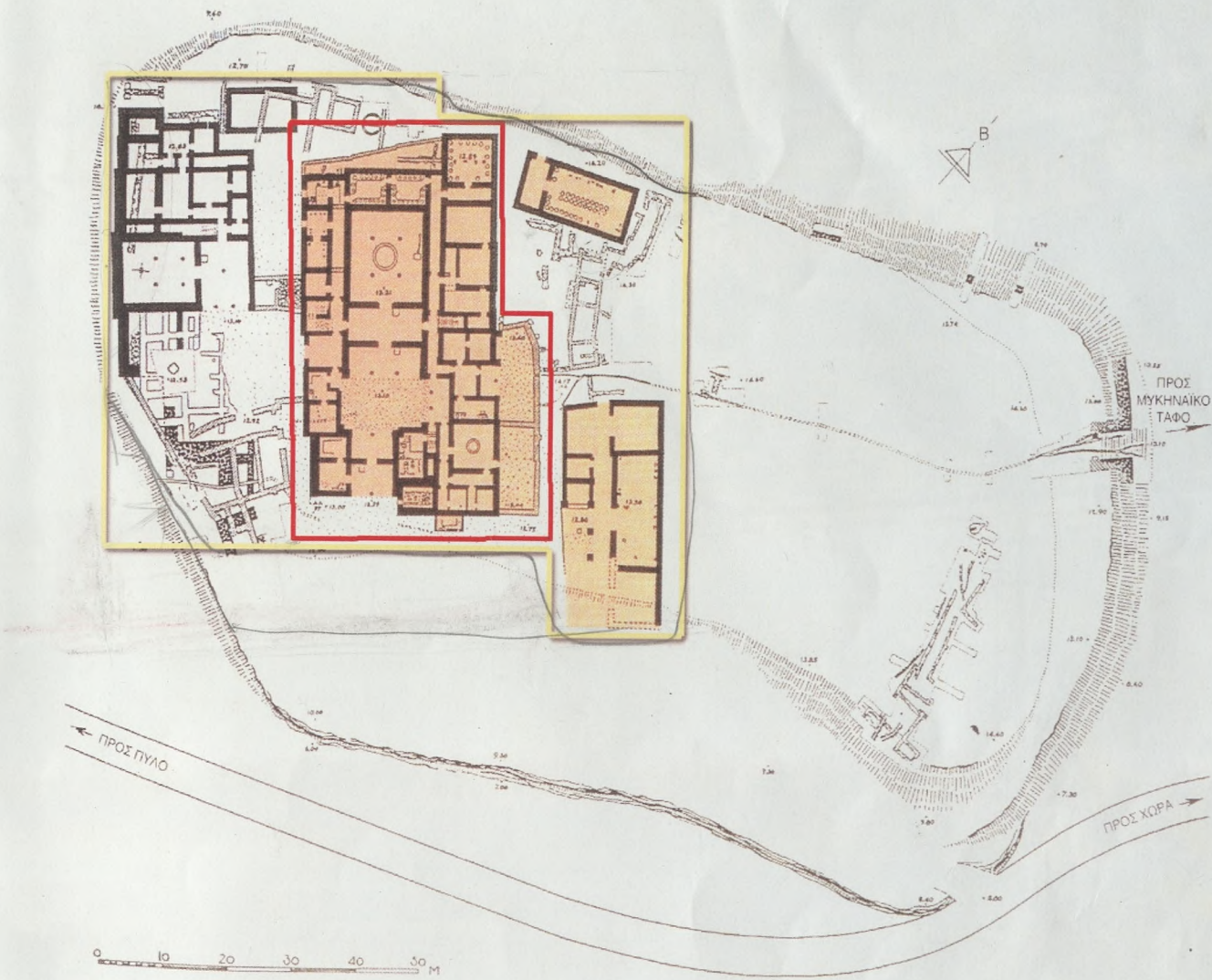
Εικ.29: Ανάκτορο του Νηλέως, από τα βόρεια-βορειοανατολικά (1960).

Z. ΤΟ ΥΠΑΡΧΟΝ ΣΤΕΓΑΣΤΡΟ ΤΟΥ ΑΝΑΚΤΟΡΟΥ

Για την προστασία του ανακτορικού συγκροτήματος κατασκευάστηκε μεταλλικό στέγαστρο το 1961. Το στέγαστρο αυτό στηρίζεται σε υποστυλώματα μικρής σχετικά διατομής, τα οποία θεμελιώθηκαν σε ορύγματα, που ανοίχτηκαν κάτω από τα δάπεδα του ανακτόρου.

Το στέγαστρο αυτό ωστόσο (εικ.4), αφήνει ακάλυπτα και επομένως απροστάτευτα αφενός σημαντικά οικοδομικά κατάλοιπα εκτός του κεντρικού ανακτορικού συγκροτήματος, όπως το Βορειοανατολικό Κτήριο (92-100) και την καταχωμένη σήμερα Μεγάλη Αποθήκη Κρασιού (104-105) και αφετέρου ολόκληρο το ανακτορικό συγκρότημα του Νηλέως στα νοτιοδυτικά (59-88). Επιπλέον το υπάρχον στέγαστρο υστερεί στο σχεδιασμό του διότι αφήνει απροστάτευτο τον χώρο της υπαίθριας εσωτερικής αυλής - αιθρίου του ανακτόρου, με αποτέλεσμα να εισρέουν τα όμβρια και να λιμνάζουν στα δάπεδα τόσο της ίδιας της αυλής, όσο και των προσκείμενων σ' αυτήν χώρων (εικ. 5-7). Χαρακτηριστικό της ανάγκης στέγασης των οικοδομικών καταλοίπων και της ανεπάρκειας του υπάρχοντος στεγάστρου, είναι ότι οι λιθόπλινθοι της εξωτερικής επένδυσης του βορειοανατολικού τοίχου του ανακτόρου του Νέστορος που κείτονται σε σειρές ακριβώς όπως κατέρρευσαν, δίπλα στον τοίχο και εκτός στεγάστρου, έχουν υποστεί ιδιαίτερη φθορά λόγω της έκθεσής τους στις καιρικές συνθήκες, όπως μπορεί να διαπιστώσει κανείς αν συγκρίνει τις φωτογραφίες της ανασκαφής με τις σύγχρονες (εικ. 8-11).

Η κατασκευή επομένως ενός νέου στεγάστρου επιβάλλεται τόσο εξαιτίας της παλαιότητας του υπάρχοντος αλλά και κυρίως λόγω της ανεπάρκειάς του.

Εικ.30: Τοπογραφικό σχέδιο του ανακτορικού συγκροτήματος, όπου σημειώνονται με κόκκινη γραμμή τα όρια του υπάρχοντος στεγάστρου και με κίτρινη τα όρια του νέου προτεινόμενου στεγάστρου.

Εικ.31: Το στέγαστρο του ανακτόρου του Νέστορος από τα βορειοανατολικά. Φαίνεται το κενό πάνω από το αίθριο που αφήνει τα όμβρια να διεισδύουν στα οικοδομικά κατάλοιπα.

Εικ.33: Το στέγαστρο από τα νοτιοδυτικά. Διακρίνεται το πρόχειρο και "επιβεβλημένο" αυλάκι απορροής των ομβρίων που λιμνάζουν στο αίθριο.

Η. ΤΟ ΣΤΕΓΑΣΤΡΟ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΣΤΟ ΑΝΑΚΤΟΡΟ ΤΟΥ ΝΕΣΤΟΡΟΣ

Είναι αναμφισβήτητο ότι η ιδανικότερη προστασία των ανασκαφικά αποκαλυπτόμενων οικοδομικών καταλοίπων προϊστορικών αρχαίων εξασφαλίζεται κατ' αρχήν με την επανακατάχωσή τους και αυτό διότι τα υλικά και η κατασκευή τους τα καθιστούν ευπρόσβλητα στις καιρικές συνθήκες.

Ήταν εντούτοις ορισμένα από αυτά τα μνημεία που κρίνεται ότι πρέπει να διατηρηθούν ορατά και να αναδειχθούν λόγω της σπουδαιότητάς τους, η προστασία τους δεν μπορεί να επιτευχθεί παρά μόνο με στέγαστρο, διότι έτσι ενισχύεται η αντοχή των αρχαίων κατασκευών από τις επιζήμιες επιδράσεις που προκαλούν η βροχή, το χαλάζι, ο παγετός, οι όχι σπάνιες, ακραίες υψηλές θερμοκρασίες, καθώς και οι ισχυροί άνεμοι.

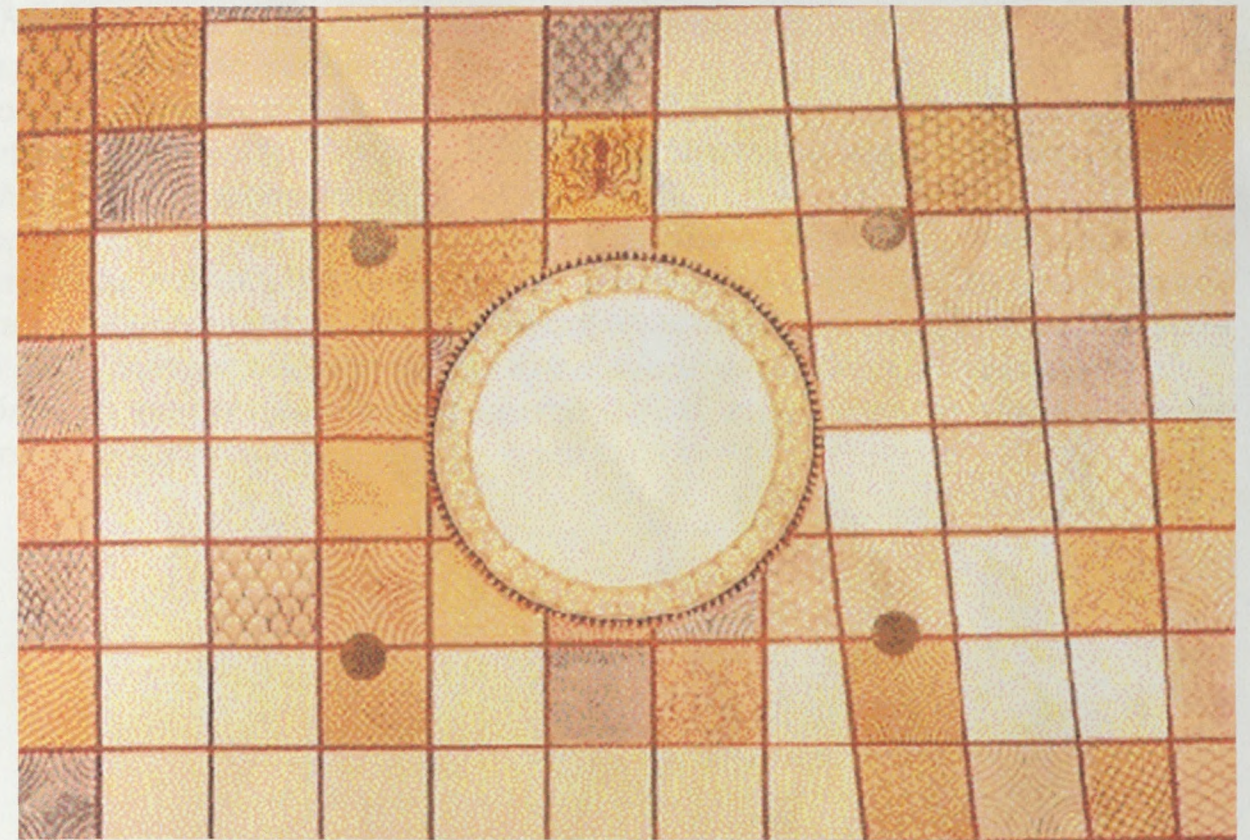
Δευτερογενές όμως, η κατασκευή ενός στεγαστρου σε αρχαιολογικό χώρο δημιουργεί σε βάρος των αρχαίων που προστατεύει και άλλου είδους προβλήματα που σχετίζονται κυρίως με τις δυνατότητες που παρέχει ο ίδιος ο χώρος για την θεμελίωση των υποστυλωμάτων σε συνδυασμό με το τελικό επιθυμητό αισθητικό αποτέλεσμα συνύπαρξης αρχαίων ερειπίων και σύγχρονων κατασκευών.

Η πρόταση για το νέο στέγαστρο στο Ανάκτορο του Νέστορος βασίστηκε τόσο στις ανάγκες του ίδιου του μνημείου όσο και στην εξέταση άλλων χαρακτηριστικών περιπτώσεων προστασίας αρχαίων διαφόρων εποχών στην Ελλάδα.

Η κάλυψη των βασιλικών τάφων της Βεργίνας με τύμβο -ανάπλαση του αρχαίου τύμβου- θα μπορούσε να θεωρηθεί η αξιολογότερη σχετική εφαρμογή γιατί επιτυγχάνει την απόλυτη προστασία των αρχαίων απομονώνοντάς τα εντελώς από τις βλαπτικές καιρικές συνθήκες. Η λύση αυτή, εξωτερικά παρέχει εξ αρχής στον επισκέπτη την εικόνα του αρχαίου τύμβου, που λόγω του ανασκαφικού έργου μοιραία αφανίστηκε. Εσωτερικά, ο γιγαντιαίων διαστάσεων τεχνητός τύμβος όχι μόνον δεν ενοχλεί, αλλά παίζει και εκπαιδευτικό ρόλο αφού η αρχιτεκτονική εκμετάλλευση του κενού συνάδει ιδανικά με τον αρχαιολογικό χώρο. Στο επιβλητικό χθόνιο, σκοτεινό περιβάλλον του εσωτερικού του "τύμβου", η ανάδειξη των μοναδικών ταφικών μνημείων βρίσκεται σε εξαιρετική αρμονία με την παρουσίαση στις προθήκες των κινητών ευρημάτων των ανασκαφών και το απαραίτητο εποπτικό υλικό για την πλήρη κατανόηση των μακεδονικών τάφων σε όποιο μορφωτικό επίπεδο και αν βρίσκεται ο επισκέπτης.

Το στέγαστρο στη Λέρνα, από τα πρώτα παραδείγματα κάλυψης αρχαίων στην Ελλάδα προστατεύει τα αρχαία, χωρίς προσπάθεια μείωσης του όγκου του και εναρμόνισης της σύγχρονης κατασκευής με τον σημαντικό αυτόν αρχαιολογικό χώρο. Το στέγαστρο της Λέρνας αμιγώς τσιμεντένιο είναι "βαρύ" και τόσο ενοχλητικά κυρίαρχο, ώστε μετά την επίσκεψη στον αρχαιολογικό χώρο να αποκομίζει κανείς περισσότερο την μορφή του και όχι την εικόνα των σημαντικών προϊστορικών οικοδομικών καταλοίπων που προστατεύει.

Το τεράστιο ξύλινο καμπύλο στέγαστρο στα Μάλλια, εξασφαλίζει και αυτό σε μεγάλο βαθμό τα μινωικά ερείπια που προστατεύει μορφολογικά όμως διαφοροποιείται εντελώς από την εναρμόνισή του με τον "επίπεδο" αρχαιολογικό χώρο και την αρχιτεκτονική πρακτική των μινωικών δωματίων. Εκτός από την προστασία που παρέχει το στέγαστρο στα Μάλλια, λειτουργεί και ως κέλυφος μουσείου οικοδομικών κατάλοιπων υποβοηθώντας τον επισκέπτη να επικεντρώνεται σε αυτά. Είναι ένα παράδειγμα όμοιας λογικής με το "προσωρινό" στέγαστρο

Εικ.35: Αναπαράσταση της Αίθουσας του Θρόνου κατά τον Blegen,-Piet De Jong

Εικ.34: Σχεδιαστική απόδοση του δαπέδου της Αίθουσας του Θρόνου, η οποία διατηρείται, καταχωμένη, σε πολύ καλή κατάσταση. (Piet De Jong)

του Επικουρίου Απόλλωνα το οποίο από τον σχεδιασμό του δεν έχει την παραμικρή σχέση με τις αρχιτεκτονικές γραμμές του δωρικού περίστυλου ναού οι οποίες κορυφώνονται στην δίρριχτη στέγη του..

Στο στέγαστρο του ανακτόρου του Νέστορος, έπρεπε κατ'αρχήν να αντιμετωπιστεί το θέμα της θεμελίωσης των υποστυλωμάτων και αυτό επειδή κάτω από τα ορατά οικοδομικά υπολείμματα ο ανασκαφέας εντόπισε την ύπαρξη άλλου ανακτόρου το οποίο δεν έπρεπε φυσικά να βλαφτεί, ή καλύτερα, έπρεπε να βλαφτεί όσο το δυνατόν λιγότερο. Γι' αυτό τον λόγο διανοίχτηκαν μικρές σχετικά τρύπες σε περιορισμένο βάθος σχήματος κόλπου κώνου οι οποίες γέμισαν τσιμέντο. Σύμφωνα δηλαδή με τις σύγχρονες οικοδομικές προδιαγραφές θα μπορούσε -καθ' υπερβολήν- να θεωρηθεί ότι το υπάρχον στέγαστρο περισσότερο "στέκει" επάνω στα υποστυλώματα παρά ότι είναι στερεωμένο στο έδαφος.

Όπως είναι γνωστό, ακόμα και από την περίοδο της ανασκαφικής αποκάλυψής του, το Ανάκτορο του Νέστορος είναι το καλύτερα διατηρημένο μυκηναϊκό ανάκτορο της ηπειρωτικής Ελλάδας. Το δάπεδο της Αίθουσας του Θρόνου και η Εστία, είναι κατάγραφα και άριστης διατήρησης (εικ.34), ενώ η μελέτη του μεγάλου πλήθους των θραυσμάτων από τις τοιχογραφίες της Αίθουσας, σήμερα στην υπόγεια αποθήκη του Μουσείου της Χώρας, επέτρεψαν την πιστή αναπαράσταση των ζωγραφικών συνθέσεων τους (εικ. 35). Ωστόσο η μοναδική αυτή διακόσμηση του δαπέδου δεν γίνεται αντιληπτή εξαιτίας ενός στρώματος χρώματος αργιλώδους υφής που ο ανασκαφέας τοποθέτησε για να εξασφαλίσει προσωρινά το δάπεδο, προστατεύοντάς το αρχικά από τα πατήματα του προσωπικού των ανασκαφών και αργότερα των επισκεπτών. Όμως η χωμάτινη αυτή κάλυψη των δαπέδων της Αίθουσας του Θρόνου αλλά και άλλων χώρων, είχε δευτερογενώς και εξακολουθεί να έχει επιζήμια αποτελέσματα. Με τα συνεχή πατήματα των επισκεπτών, τον άνεμο, καθώς και τα διαρκή σκουπίσματα των χώρων όσο προσεχτικά και αν γίνονται, δημιουργείται ένα είδος "κουρνιαχτού" που επικάθεται στις επιφάνειες της τοιχοποιίας και στις επιφάνειες των ακάλυπτων δαπέδων, αλλοιώνοντας έτσι την εικόνα τους.

Με κύριο στόχο την αποτελεσματικότερη προστασία και την πληρέστερη ανάδειξη της της αρχιτεκτονικής δυναμικής μορφής του μνημείου προτείνεται παράλληλα με την κατασκευή νέου στεγάστρου, που εκτός από ολόκληρο το Κεντρικό κτήριο θα περιλάβει το Ανάκτορο του Νηλέως, την Μεγάλη Αποθήκη κρασιού και το βορειοανατολικό κτήριο (εικ.30), και νέος αποτελεσματικότερος για την προστασία του μνημείου, τρόπος επίσκεψης.

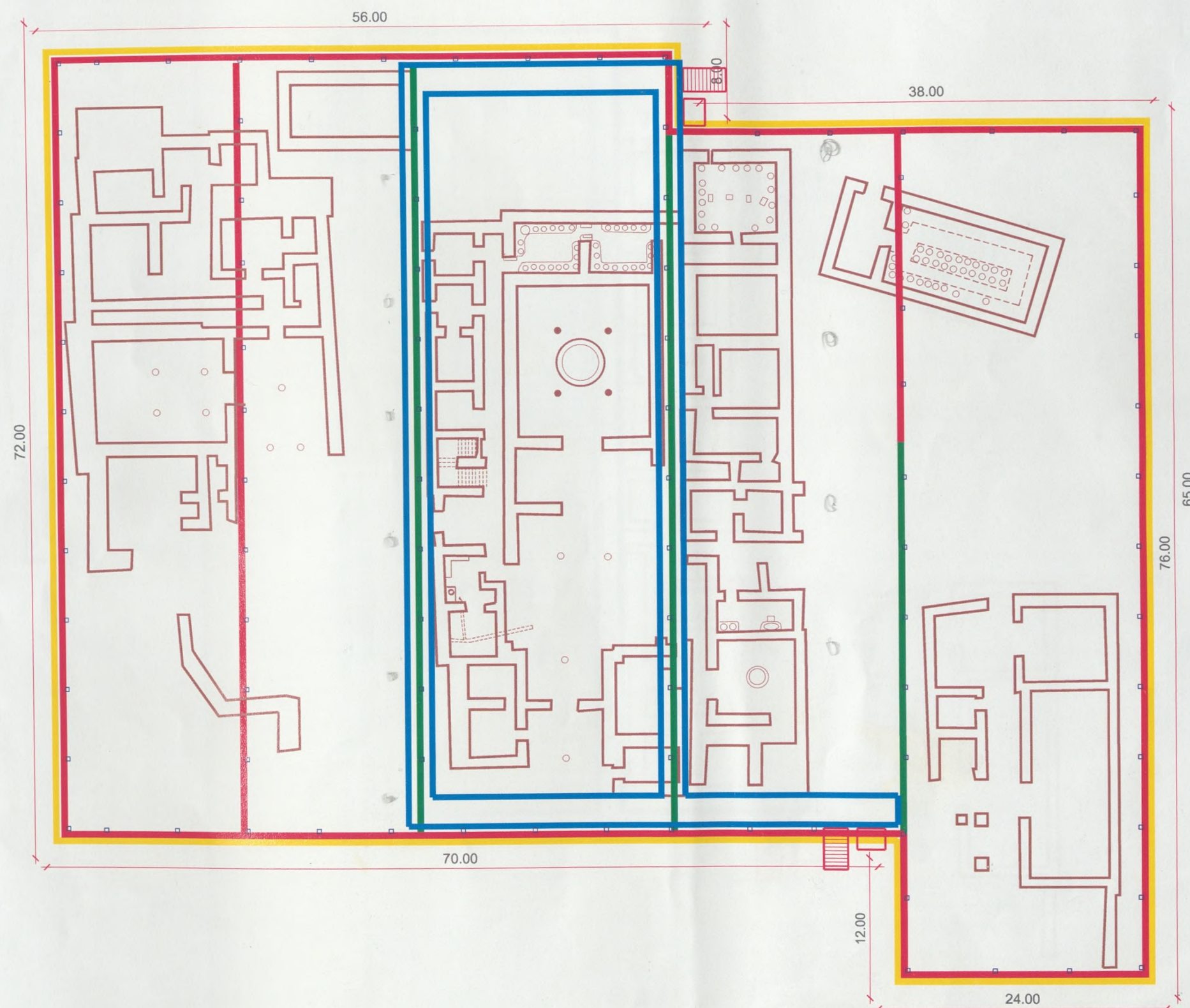
Το νέο στέγαστρο προβλέπεται να έχει επίπεδες στέγες, ώστε να ανακαλεί στη μνήμη τα επίπεδα των δωμάτων του ανακτορικού συγκροτήματος. Η απολύτως αναγκαία ελαφριά κλίση του κάθε επιπέδου διαμορφώνεται κατά τέτοιο τρόπο, ώστε η απορροή των ομβρίων να ελέγχεται διασφαλίζοντας τα γειτονικά οικοδομικά υπολείμματα. Λόγω της επέκτασης του στεγάστρου θα χρειαστεί να διανοιγούν νέα ορύγματα για την θεμελίωση των υποστυλωμάτων που θα προκύψουν από την στατική μελέτη. Τα νέα ορύγματα σε ερευνημένα ανασκαφικά σημεία και με πρόνοια να μην θιγούν κτηριακά κατάλοιπα, βρίσκονται σε άξονες που ορίζονται με κόκκινο στο σχέδιο της εικ. 36. Στην πρόταση περιλαμβάνεται και η κατάργηση της σημερινής πορείας των επισκεπτών στα δάπεδα του Μεγάρου, καθώς και η αφαίρεση του στρώματος του χρώματος που τα καλύπτει. Συγκεκριμένα δηλαδή η περιδιάβαση των επισκεπτών στο σύνολο των μυκηναϊκών καταλοίπων του επάνω Εγκλιανού μπορεί να επιτευχθεί με δύο τρόπους: το Μέγαρο του Ανακτόρου του Νέστορος θα είναι ορατό μόνο από τον υπερυψωμένο, σε ύψος 2.50μ., διάδρομο, σχήματος ορθογωνίου παραλληλόγραμμου, πλάτους 2μ., στερεωμένο στα υποστυλώματα του νέου στεγάστρου (εικ. 37-38). Τα άκρα των μεγάλων πλευρών του παραλληλόγραμμου θα συνδέονται με πλατύτερους διαδρόμους-πλατώματα. Το νοτιοανατολικό υπερυψωμένο πλάτωμα στο οποίο θα ανέρχεται κανείς από την κλίμακα και το αναβατόριο, θα αποτελεί και την αφετηρία καθώς και το τέλος της επίσκεψης.

ενώ το βορειοδυτικό θα προσφέρεται ως χώρος συγκέντρωσης καθώς και θέασης του ανακτόρου και του περιβάλλοντος χώρου.

Τα άλλα μέρη δηλαδή το συγκρότημα του Ανακτόρου του Νηλέως, η Μεγάλη Αποθήκη κρασιού, η οποία βέβαια θα αποκαλυφθεί εκ νέου, καθώς και το "Βορειοανατολικό κτήριο" θα είναι προσιτά από προκαθορισμένες πορείες επισκεπτών.

Η προκαθορισμένες αυτές πορείες των επισκεπτών, αυστηρά τηρούμενες και ελεγχόμενες, προσφέρουν πανοραμικά και πληρέστερα την αναγνωσιμότητα του ανακτορικού συγκροτήματος, και ταυτόχρονα και την απόλυτα δυνατή προστασία του, αφού έτσι αποφεύγεται ακόμα και το απλό αθώο άγγιγμα των επισκεπτών στα ευαίσθητα οικοδομικά υπολείμματα.

Είναι αυτονόητο ότι για την πρόσβαση ατόμων με ειδικές ανάγκες στους υπερυψωμένους διαδρόμους θα υπάρχει αναβατόριο.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ :

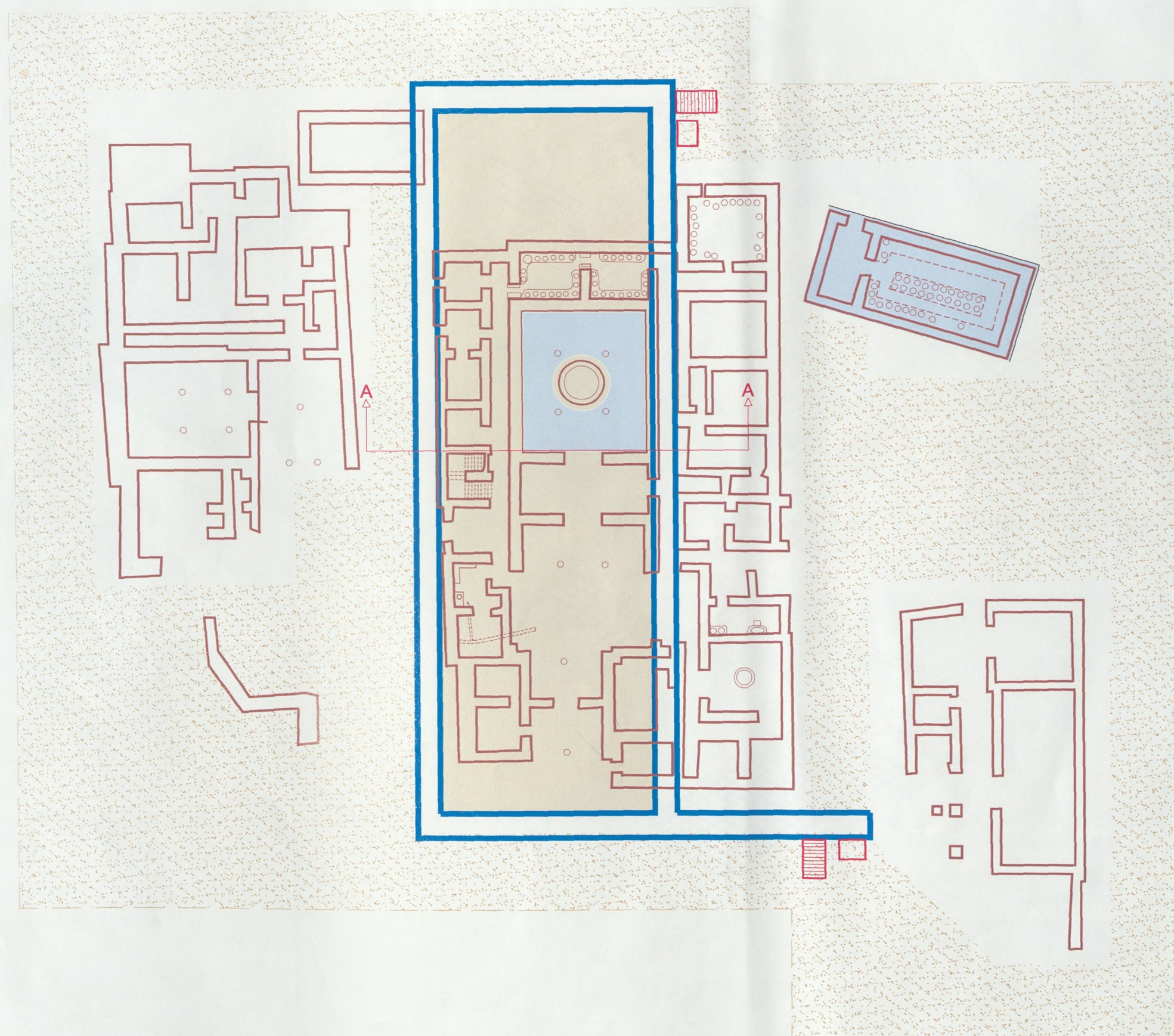
- ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΘΕΣΕΙΣ ΤΩΝ ΥΠΟΣΤΥΛΩΜΑΤΩΝ.
- ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΥΠΕΡΥΨΩΜΕΝΟΥ ΔΙΑΔΡΟΜΟΥ.
- ΠΕΡΙΜΕΤΡΟΣ ΝΕΟΥ ΣΤΕΓΑΣΤΡΟΥ.
- ΑΞΟΝΕΣ ΥΠΑΡΧΟΝΤΩΝ ΥΠΟΣΤΥΛΩΜΑΤΩΝ.
- ΑΞΟΝΕΣ ΔΙΑΝΟΙΞΗΣ ΝΕΩΝ ΥΠΟΣΤΥΛΩΜΑΤΩΝ.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΑΣΤΗΛΩΣΗΣ ΑΡΧΑΙΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΠΡΟΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ.

ΑΝΑΚΤΟΡΟ ΝΕΣΤΟΡΟΣ :
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ-ΣΤΕΡΕΩΣΗ-ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ-ΑΝΑΔΕΙΞΗ.
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΝΕΟΥ ΣΤΕΓΑΣΤΡΟΥ.

ΣΧΕΔΙΟ :
ΟΡΙΖΟΝΤΙΟΓΡΑΦΙΑ ΑΝΑΚΤΟΡΟΥ ΤΟΥ ΝΕΣΤΟΡΟΣ
ΜΕ ΣΗΜΕΙΩΜΕΝΟΥΣ ΤΟΥΣ ΑΞΟΝΕΣ
ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗΣ ΤΩΝ ΥΠΟΣΤΥΛΩΜΑΤΩΝ.

ΜΕΛΕΤΗΤΗΣ/ΑΡΧΙΤΕΚΤΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ :
Δρ.ΘΑΝΟΣ ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ .
ΣΧΕΔΙΑΣΗ :
ΜΑΡΙΑ ΡΑΒΑΝΟΠΟΥΛΟΥ .

ΥΠΟΜΝΗΜΑ :

- ΚΑΤΑΧΩΜΕΝΑ ΑΡΧΑΙΑ ΠΟΥ ΘΑ ΑΠΟΚΑΛΥΦΘΟΥΝ ΜΕ ΤΟ ΝΕΟ ΣΤΕΓΑΣΤΡΟ.
- ΥΠΕΡΥΨΩΜΕΝΟΣ ΔΙΑΔΡΟΜΟΣ.
- "ΑΒΑΤΟ".
- ΠΕΡΙΜΕΤΡΙΚΟΣ ΔΙΑΔΡΟΜΟΣ. ΠΟΡΕΙΑ ΕΠΙΣΚΕΠΤΩΝ ΚΑΙ ΣΤΑΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΧΩΡΟ.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

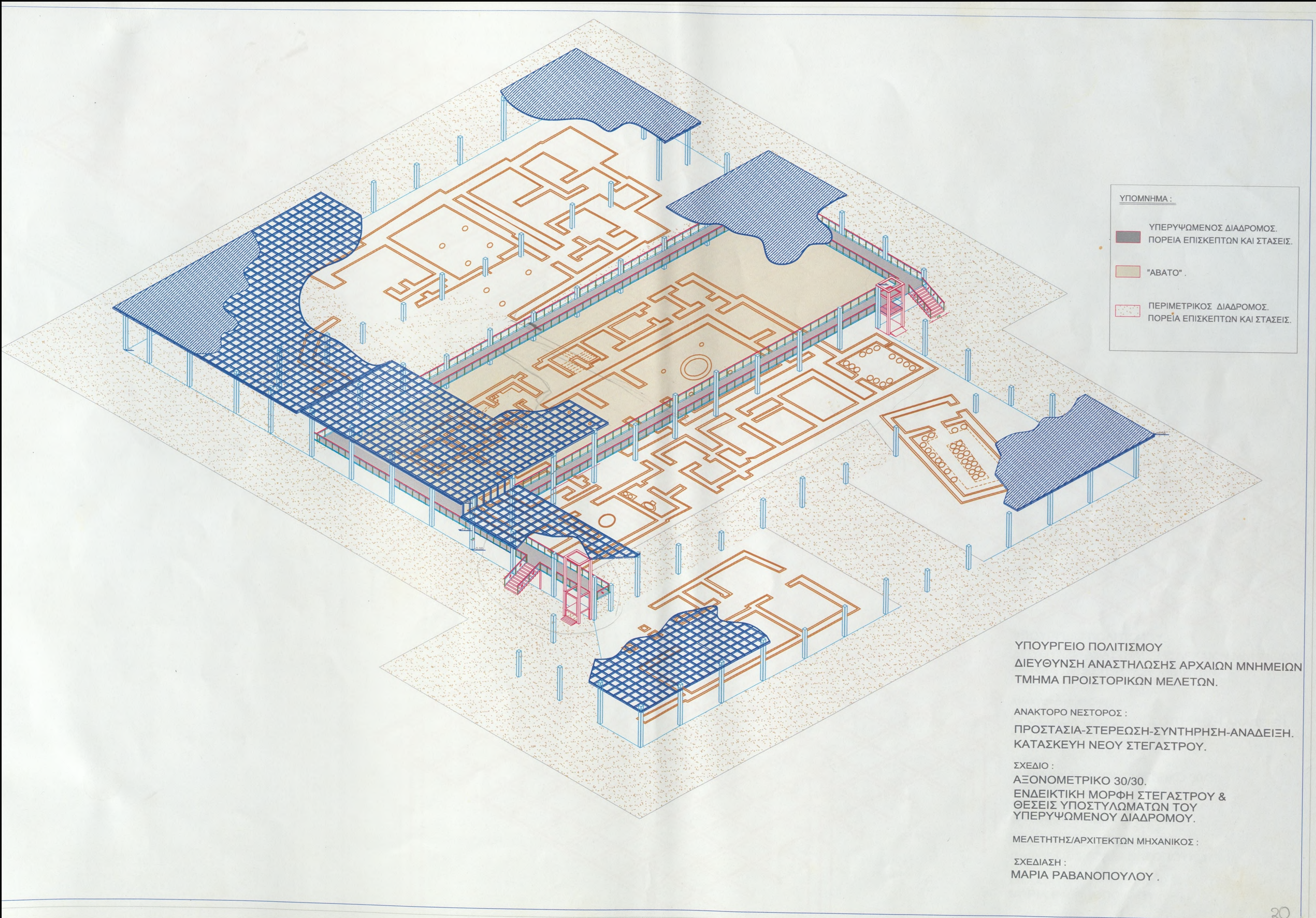
ΤΜΗΜΑ ΠΡΟΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ.

ΑΝΑΚΤΟΡΟ ΝΕΣΤΟΡΟΣ :
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΑΣΤΗΛΩΣΗΣ ΑΡΧΑΙΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΝΕΟΥ ΣΤΕΓΑΣΤΡΟΥ.

ΣΧΕΔΙΟ :
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ-ΣΤΕΡΕΩΣΗ-ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ-ΑΝΑΔΕΙΞΗ.
ΟΡΙΖΟΝΤΙΟΓΡΑΦΙΑ ΜΕ ΣΗΜΕΙΩΜΕΝΑ ΤΑ

ΜΕΛΕΤΗΤΗΣ/ΑΡΧΙΤΕΚΤΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ :
Δρ.ΘΑΝΟΣ ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ .
ΚΑΤΑΧΩΜΕΝΑ ΑΡΧΑΙΑ ΠΟΥ ΘΑ ΑΠΟΚΑΛΥΦΘΟΥΝ.

ΣΧΕΔΙΑΣΗ :
ΜΑΡΙΑ ΡΑΒΑΝΟΠΟΥΛΟΥ .

ΥΠΟΜΝΗΜΑ :

ΥΠΕΡΥΨΩΜΕΝΟΣ ΔΙΑΔΡΟΜΟΣ.
ΠΟΡΕΙΑ ΕΠΙΣΚΕΠΤΩΝ ΚΑΙ ΣΤΑΣΕΙΣ.

"ΑΒΑΤΟ".

ΠΕΡΙΜΕΤΡΙΚΟΣ ΔΙΑΔΡΟΜΟΣ.
ΠΟΡΕΙΑ ΕΠΙΣΚΕΠΤΩΝ ΚΑΙ ΣΤΑΣΕΙΣ.

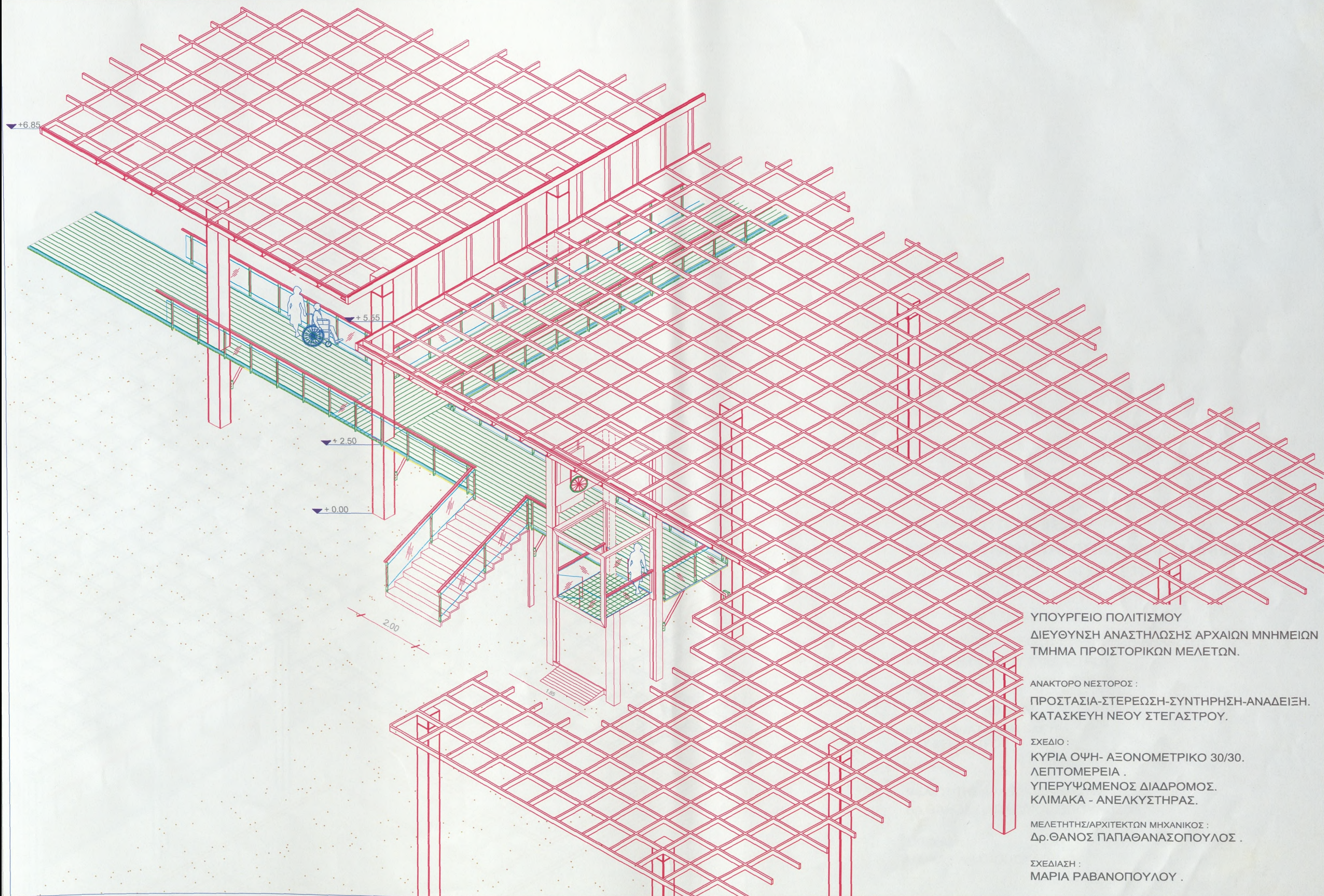
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΑΣΤΗΛΩΣΗΣ ΑΡΧΑΙΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΠΡΟΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ.

ΑΝΑΚΤΟΡΟ ΝΕΣΤΟΡΟΣ :
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ-ΣΤΕΡΕΩΣΗ-ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ-ΑΝΑΔΕΙΞΗ.
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΝΕΟΥ ΣΤΕΓΑΣΤΡΟΥ.

ΣΧΕΔΙΟ :
ΑΞΟΝΟΜΕΤΡΙΚΟ 30/30.
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΜΟΡΦΗ ΣΤΕΓΑΣΤΡΟΥ &
ΘΕΣΕΙΣ ΥΠΟΣΤΥΛΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ
ΥΠΕΡΥΨΩΜΕΝΟΥ ΔΙΑΔΡΟΜΟΥ.

ΜΕΛΕΤΗΤΗΣ/ΑΡΧΙΤΕΚΤΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ :

ΣΧΕΔΙΑΣΗ :
ΜΑΡΙΑ ΡΑΒΑΝΟΠΟΥΛΟΥ .

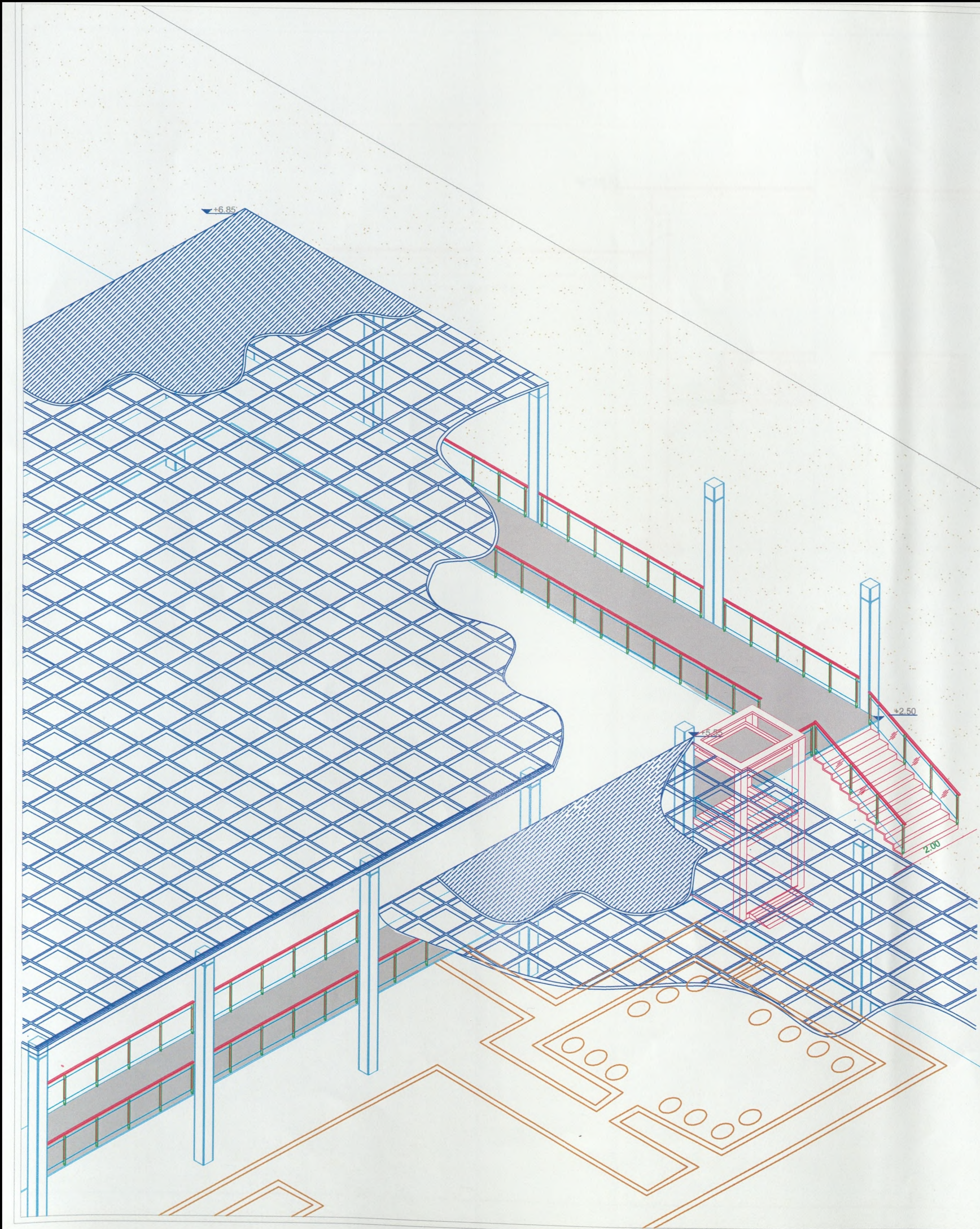
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΑΣΤΗΛΩΣΗΣ ΑΡΧΑΙΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΠΡΟΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ.

ΑΝΑΚΤΟΡΟ ΝΕΣΤΟΡΟΣ :
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ-ΣΤΕΡΕΩΣΗ-ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ-ΑΝΑΔΕΙΞΗ.
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΝΕΟΥ ΣΤΕΓΑΣΤΡΟΥ.

ΣΧΕΔΙΟ :
ΚΥΡΙΑ ΟΨΗ- ΑΞΟΝΟΜΕΤΡΙΚΟ 30/30.
ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΑ .
ΥΠΕΡΥΨΩΜΕΝΟΣ ΔΙΑΔΡΟΜΟΣ.
ΚΛΙΜΑΚΑ - ΑΝΕΛΚΥΣΤΗΡΑΣ.

ΜΕΛΕΤΗΤΗΣ/ΑΡΧΙΤΕΚΤΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ :
Δρ.ΘΑΝΟΣ ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ .

ΣΧΕΔΙΑΣΗ :
ΜΑΡΙΑ ΡΑΒΑΝΟΠΟΥΛΟΥ .

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΑΣΤΗΛΩΣΗΣ ΑΡΧΑΙΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΠΡΟΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ.

ΑΝΑΚΤΟΡΟ ΝΕΣΤΟΡΟΣ :

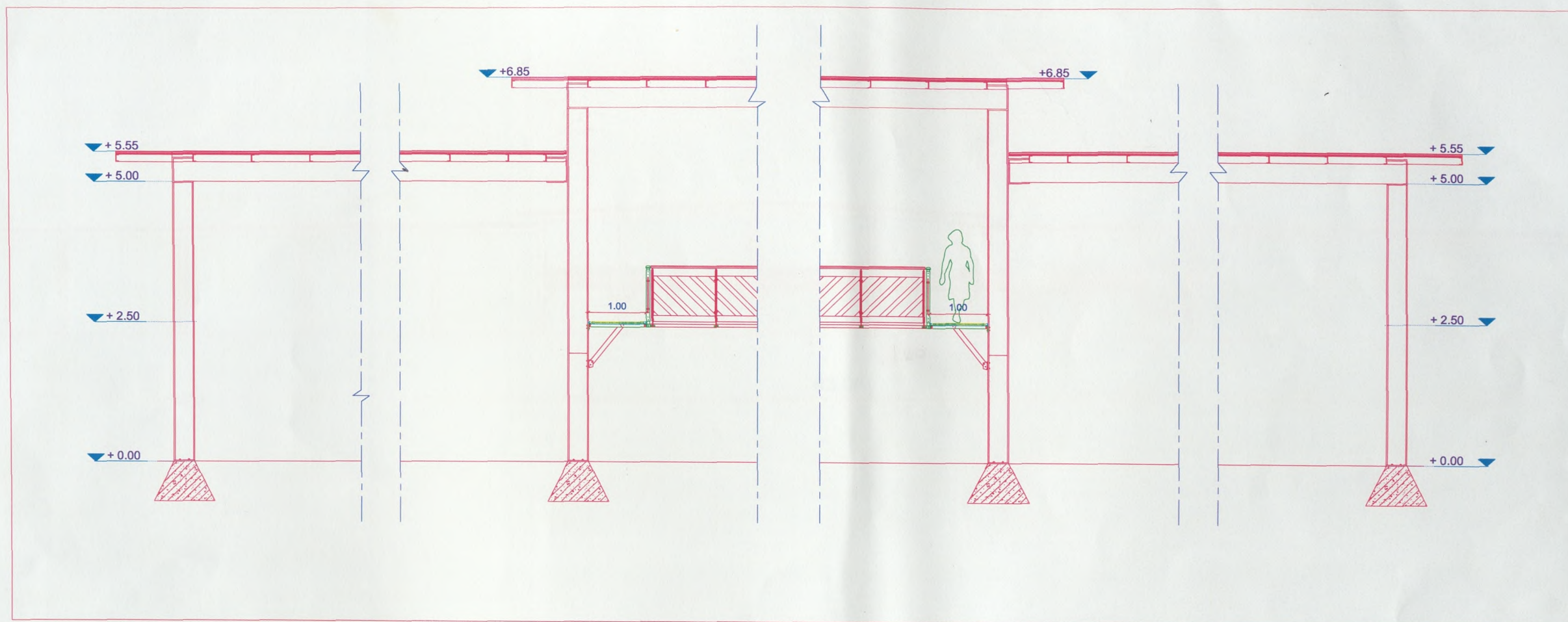
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ-ΣΤΕΡΕΩΣΗ-ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ-ΑΝΑΔΕΙΞΗ.
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΝΕΟΥ ΣΤΕΓΑΣΤΡΟΥ.

ΣΧΕΔΙΟ :

ΑΞΟΝΟΜΕΤΡΙΚΟ 30/30.
ΒΟΡΕΙΟΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΠΛΕΥΡΑ
ΤΟΥ ΣΤΕΓΑΣΤΡΟΥ.

ΜΕΛΕΤΗΤΗΣ/ΑΡΧΙΤΕΚΤΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ :
Δρ.ΘΑΝΟΣ ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ .

ΣΧΕΔΙΑΣΗ :
ΜΑΡΙΑ ΡΑΒΑΝΟΠΟΥΛΟΥ .

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΑΣΤΗΛΩΣΗΣ ΑΡΧΑΙΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΠΡΟΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ.

ΠΡΟΤΑΣΗ :
ΜΕΛΕΤΗ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΝΕΟΥ ΣΤΕΓΑΣΤΡΟΥ.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΣ ΤΡΟΠΟΣ ΘΕΜΕΛΙΩΣΗΣ ΤΩΝ
ΥΠΟΣΤΥΛΟΜΑΤΩΝ
(ΚΟΙΛΟΔΟΚΩΝ) ΚΑΙ ΑΝΑΡΤΗΣΗΣ ΤΟΥ ΥΠΕΡΥΨΩΜΕΝΟΥ
ΔΙΑΔΡΟΜΟΥ

ΜΕΛΕΤΗΤΗΣ/ΑΡΧΙΤΕΚΤΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ :

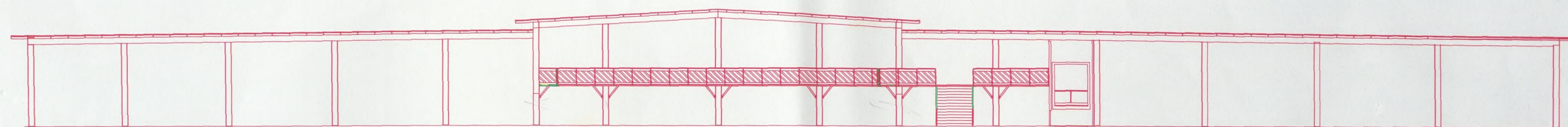
Δρ.ΘΑΝΟΣ ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ .

ΣΧΕΔΙΑΣΗ / ΑΡΧΙΤΕΚΤΩΝ-ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ :

ΕΜΟΡΦΥΛΗ ΠΑΝΤΕΛΙΑΔΟΥ .

ΚΛΙΜΑΚΑ : 1:100

ΜΕΓΕΘΟΣ : A3

93.00

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΑΣΤΗΛΩΣΗΣ ΑΡΧΑΙΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΠΡΟΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ.

ΠΡΟΤΑΣΗ :
ΜΕΛΕΤΗ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΝΕΟΥ ΣΤΕΓΑΣΤΡΟΥ.

ΣΧΕΔΙΟ :
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΟΨΗ ΚΛΙΣΕΩΝ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΣΤΕΓΑΣΤΡΟΥ
ΜΕΛΕΤΗΤΗΣ/ΑΡΧΙΤΕΚΤΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ :
Δρ.ΘΑΝΟΣ ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ .

ΣΧΕΔΙΑΣΗ :
ΜΑΡΙΑ ΡΑΒΑΝΟΠΟΥΛΟΥ.

